

K O N I N K L I J K E N E D E R L A N D S E
A K A D E M I E V A N W E T E N S C H A P P E N

Aan [naam fractievoorzitter, woordvoerder EZ / OCW]
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Amsterdam, 9 september 2009
Kenmerk FES/WdH/4679

Contactpersoon Dr. Hans Chang
Doorkiesnummer 020 551 0781
hans.chang@bureau.knaw.nl

Betreft Wijziging van de Wet FES,
kamerstuk 31993

Geachte [naam fractievoorzitter, woordvoerder EZ / OCW]

Op 29 juni heeft u een voorstel van wet tot wijziging van de Wet Economische Structuurversterking ontvangen. De KNAW, VSNU, NWO, TNO, AcTI-nl en NFU willen uw aandacht vragen voor enkele onderwerpen in het domein van kennisinvesteringen en mogelijke aanpassingen die in onze ogen zullen leiden tot een betere uitvoering van deze Wet en daarmee tot versterking van de kennisinfrastructuur als onderdeel van de economische structuur. Onze voorstellen zouden tot aanpassingen in de Memorie van Toelichting moeten leiden.

De noodzaak van het Fonds Economische Structuurversterking voor kennisinvesteringen is evident. Kennis is immers een essentiële factor in de versterking van de economische structuur. Elke rapportage over de kennisinvesteringen in Nederland laat zien dat het investeringsniveau internationaal gezien te laag is. Wij vinden het daarom van groot belang dat het Fonds Economische Structuurversterking zo wordt ingericht dat de technologie- en kennisinfrastructuur maximaal kunnen bijdragen aan de versterking van de economische structuur en het oplossen van grote maatschappelijke vragen.

In dat kader brengen wij drie onderwerpen onder uw aandacht, die van belang zijn voor de uitvoering van deze wet. Het is op deze onderwerpen dat de Memorie van Toelichting naar onze mening aangepast moet worden. Het betreft:

1. Meer stabiliteit in de uitgaven voor de categorie 'technologie- en kennisinfrastructuur'.
2. Verbetering van het proces van indienen van projecten.
3. Betere borging van de wetenschappelijke / technische kwaliteit en vergroting van het gewicht daarvan in het beoordelingsproces.

1. Meer stabiliteit in de omvang van de investeringscategorie technologie- en kennisinfrastructuur

Met de in het wetsvoorstel voorgestelde stabilisering van de voeding van het FES wordt een belangrijke stap gezet om de fluctuaties te verminderen. In aanvulling pleiten wij voor een stabiele en beter voorspelbare omvang van de uitgaven in de categorie technologie- en kennisinfrastructuur. Deze uitgaven hebben een incidenteel karakter. Het gaat bijvoorbeeld om investeringen in dure researchinfrastructuur (grote faciliteiten, gebouwen, e.d.) en/of in meerjarige programma's van maximaal 8 jaar.

Vanuit de ontvanger gezien heeft de toewijzing van middelen uit het FES een incidenteel karakter, echter wij pleiten er wel voor dat de uitvoering van de wet een meerjarig perspectief voor planning van technologische en wetenschappelijke investeringsprojecten mogelijk maakt. Door een meerjarig perspectief kan de sector zelf voorstellen zorgvuldiger voorbereiden. Praktisch gezien kan dit op twee manieren.

Voorstel 1. Leg de bijdrage uit de FES voor de technologie- en kennisinfrastructuur voor een aantal jaren ruim van te voren vast, bij voorbeeld aan het begin van de kabinetsperiode tegelijk met het vaststellen van het voedingspercentage van het Fonds.

Voorstel 2. Een zeer vergaande mogelijkheid is om naar analogie met het Infrastructuurfonds (1993, beheerd door Minister van Verkeer en Waterstaat) een deel van de FES voor de technologie- en kennisinfrastructuur in een apart fonds voor de Kennisinfrastructuur onder te brengen onder verantwoordelijkheid van de ministers van EZ en OCW.

2. Verbetering van het proces van indienen van voorstellen

Het indienen van de voorstellen is voorbehouden aan departementen. Daarvoor zijn per departement departementale contactpersonen aangewezen. Zij onderhouden contacten met de relevante publieke en private partijen en benaderen eventueel regisseurs hiervoor. Wij zijn van mening dat, in plaats van deze sterk ambtelijk gestuurde aanpak, het proces een meer open karakter moet krijgen met directe invloed van de betrokkenen.

Voorstel 3. Laat consortia van kennisinstellingen en/of bedrijven zelf een voorstel indienen en deze direct aanbieden aan de Minister die voor FES penvoerend is, in plaats van indiening bij één van de departementen.

3. Borging van wetenschappelijke / technische kwaliteit

In de Memorie van toelichting is gesteld dat de kwaliteit van de investeringen is geborgd door een beoordeling vooraf door externen. Voor het kennisdomein wordt deze beoordeling gedaan door de Commissie van Wijzen. De twee belangrijkste criteria in de beoordeling zijn wetenschappelijke/technische kwaliteit en maatschappelijke/economische waardecreatie. Wij pleiten ervoor om de beoordelingsprocedure aan te passen om de wetenschappelijke/technische kwaliteit beter te borgen.

De procedure van de beoordeling van de kwaliteit van de voorstellen was in het verleden steeds verschillend. Voor eenduidige besluitvorming is het van groot belang, dat de procedure voor de beoordeling van de wetenschappelijke/technische kwaliteit structureel goed geregeld is.

Voorstel 4. Wij stellen daarom voor om in de Memorie van toelichting, de werkwijze van de Commissie van Wijzen nader uit te werken. Wij pleiten ervoor dat NWO belast wordt met de organisatie van het selectieproces op basis van criteria van wetenschappelijke / technische kwaliteit. Daarnaast worden de voorstellen beoordeeld op hun maatschappelijke en economische kwaliteit door een onafhankelijke commissie (niet zijnde de Commissie van Wijzen) in te stellen door de verantwoordelijke Minister. Indien projectvoorstellen op één van beide criteria onvoldoende scores komen zij niet in aanmerking voor verdere behandeling. De - onafhankelijke - Commissie van Wijzen is dan integraal verantwoordelijk voor het besluitvormingsproces en het toezicht op de procedure. Op deze wijze wordt het beoordelingsproces transparant ingericht met een heldere verdeling van verantwoordelijkheden.

Daarbij bevelen wij aan om een evaluatie in de systematiek op te nemen. Weliswaar gaat het om incidentele financiering, de ervaring leert dat er na afloop van projecten discussies over continuering ontstaan. Een middellange termijn perspectief van 8 jaar is voor wetenschappelijke projecten vaak noodzakelijk om tot de gewenste resultaten te komen. Wij bevelen aan om de evaluatie van projecten tijdig in de systematiek op te nemen, waarbij afwegingen rond en perspectieven op continuering aan de orde komen.

Ten slotte

Deze voorstellen komen voort uit onze zorg om de kwaliteit van kennisinvesteringen en het belang dat wij hechten aan het Fonds voor de Economische Structuur. Wij bieden graag aan om u over het bovenstaande nader te informeren. Graag vernemen van u of u op dit aanbod voor een nadere toelichting ingaat.

Wij hebben ook de Ministers van Economische Zaken en Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen geïnformeerd met een afschrift van deze brief.

Met vriendelijke groeten,

Koninklijke Nederlandse Akademie
van Wetenschappen (KNAW)

Prof. dr. R.H. Dijkgraaf
president

Nederlandse Organisatie voor
Wetenschappelijk Onderzoek (NWO)

Prof. dr. J.J. Engelen
voorzitter

Vereniging van Universiteiten (VSNU)

Dr. S.J. Noorda
voorzitter

Nederlandse Organisatie voor Toegepast Onderzoek
(TNO)

Ir. J.H.J. Mengelers
voorzitter Raad van Bestuur

Netherlands Academy of Technology and
Innovation in the Netherlands (AcTI-nl)

Prof. dr. E.M. Meijer
voorzitter

Nederlandse Federatie van
Universitair Medische Centra (NFU)

Prof. dr. E.C. Klasen
voorzitter NFU Bestuurscommissie
Onderwijs en Onderzoek

cc *Minister van Economische Zaken*
Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen